

"La escritura o la vida", de Jorge Semprún

Ana Fernández

Apit descobert, a la manera d'André Malraux, Semprún ens condueix a la recerca d'aquella regió de l'ànima on el Mal absolut s'oposa a la Fraternitat. Per fer-ho, no utilitza només el discurs filosòfic, sinó també l'encaix entre els aspectes més quotidians del seu dia a dia i la seva experiència intel·lectual, entre la vida i la literatura.

Enmig de l'esperpèntica rememoració actual del 50è aniversari de la darrera guerra mundial –que, d'altra banda, evitem de relacionar amb el nostre present més impúdic–, el llibre de Semprún no és un altre exemple de l'experiència amb l'horror, per així exorcitzar la memòria. És, contràriament, una delicada, apassionada, profunda reflexió sobre la divinitat i la misèria de l'ésser humà. Més a partir de la seva vessant d'home de pensament que no pas de les ferides que la vida li ha tatuat. Per això, un dels moments més lúcids –i fins i tot poètics– és quan avalua la matèria i la substància de l'escriptura, assumint l'opció malrauxiana d'il·lustrar la realitat mitjançant la ficció i aquesta a través de la densitat del destí d'aquella. Per aconseguir-ho és necessari, diu, de tenir una obra, però, sobretot, una biografia. La qual cosa manca a la literatura actual.

El llibre ens porta als límits de les preguntes, les que ens formulem quasi inconscientment sense conèixer, de fet, la seva trajectòria. Perquè no volem saber, no volem trobar a les possibles respostes el mirall del nostre propi present. Interrogant-se sobre la barbàrie del passat és eludir la bacanal supèrbia en què estem immersos i només ens serveix per sobreviure

enmig dels horrors perifèrics, per justificar els nostres analogismes entre escepticisme i intel·ligència, entre llàstima i solidaritat. La simplicitat i la vulgaritat intel·lectuals que ens caracteritzen fan que rebem impressions sobre el Mal, però sense una commoció que ens desvetlli emocionalment. Els sentiments i les emocions requereixen d'un "tempo" al qual ja no estem avesats. Mirem sense veure i el temps, doncs, ens ha volat de les mans. Els anys posteriors a la Segona Guerra Mundial i la resta del segle que encara ens pertoca acabar representen un món de "flashos", d'entremesos, d'aperitius culturals mal digerits, que ens incapaciten per analitzar el passat i per esperar el futur.

Molts s'hauran dirigit al llibre de Semprún per impressionar-se amb la descripció detallada dels horrors nazis. Res d'això. Decepció assegurada. Ja existeix una àmplia bibliografia que s'ha ocupat del tema. Ara, amb més perspectiva,

és el moment d'atrapar l'essència del Mal, la naturalesa de la Violència. És el moment de provar d'esbrinar la paradoxal conciliació entre Buchenwald, l'espai de l'horror, i Weimar, a molt pocs quilòmetres, bressol de Goethe. El llibre posseeix la infinitud de la gran pietat, la que neix del dolor absolutament profund: "...Sólo un grito que proviniera del fondo de las entrañas, sólo un silencio de muerte habría podido expresar el sufrimiento". Un dolor que cerca un impossible contacte epidèrmic amb l'amor: "Había contemplado el cuerpo de Odile, su lánguida belleza en el sueño, sus promesas tan cercanas: una dicha, una especie de dicha, lo sabía. Pero se trataba de un saber inútil, que no me proporcionaba seguridad alguna, que no desembocaba en ninguna salida".

El crematori del camp de Buchenwald a on Jorge Semprún estigué reclòs del 1943 fins la lliberació el 1945.

Semprún aporta la substància literària i ho fa amb la seva biografia, amb la realitat reinterpretada; s'aparta de les anècdotes morboses, fuig de detallismes banals. Recupera la por gèlida d'*atrevir-se a dir*, de saber dir-nos coses; vol *explicar-se* i no ens estafa amb virtuosismes estètics que amaguen la vulgaritat de vides sense experiències. Un temps com el nostre, tan necessitat d'autenticitat, li hauria de donar les gràcies, li hauria de retre l'homenatge d'una lectura reflexiva i atenta. Tenim l'obligació de no oblidar, de no desnaturalitzar i de no pervertir la memòria. Però no parlo de la de l'Horror—aquesta està prou consensuada—, sinó d'aquella que ens descriu l'autor i que es troba a la fortor de les latrines, farcida de paraules o de figures: Villon, Breton, La Tour, Sartre, Camus o Malraux. Cal recordar sempre la relació entre Cultura i Amistat, entre Sensibilitat i Fra-

ternitat, perquè: "...*la fraternidad no sólo es un dato de lo real. También es, tal vez sea, sobre todo, una necesidad del alma: un continente por descubrir, por inventar. Una ficción pertinente y cálida*".

La ciència és una representació provisional de la realitat. Malauradament, l'imaginari moral també. I ho és, a més, sense la confiança que el present atorga al progrés científic, de tal manera que sempre se'ns manifesta relatiu i discutible. Per això, adquireixen més força les manifestacions de Semprún que, com el Vercors de *Le Silence de la mer*, despulla de relativismes a tot allò que anomenem *valors* i els dóna una consistència granítica quan harmonitza, sense possibilitat de divorci, la realitat dels fets amb la realitat del coneixement. I per això prefereix Malraux a Proust.

Quadre de Boris Taslitzky, que evoca la insurrecció de Buchenwald de l'11 d'abril de 1945, desencadenada contra les "SS" i, així evitar l'ordre d'exterminació total decretada per Hitler. El triomf conduí a l'alliberació del camp.

l'artística

BROCANTER

Compra venda

Calaixeres, Mobles, Llums, Bescuits,
Porcellanes, Nines, Postals i Llibres

Tres Creus, 23 • Telèfon 725 62 30 • SABADELL

Diatges
Codina, s.a.

Grup A Títol 412

Sant Quirze, 11 • Tel. 725 62 90 • SABADELL

Interiors

"tot un estil"

MOBLE DISSENY
I DECORACIÓ

Sant Cugat, 11 - SABADELL